

Příklady a postupy pro mzdové účetní 2022

Ing. Olga Krchovová (od roku 2018)

Ing. Růžena Klímová (do roku 2017)

Ing. Marta Ženíšková (kap. 3.1.1)

Ing. Karel Janoušek (kap. 3.4)

Jaroslava Pfeilerová (kap. 6)

Redakční uzávěrka: 17. 1. 2022

Verlag Dashöfer, nakladatelství, spol. s r. o.
Evropská 423/178
P. O. Box 124
160 41 Praha 6
tel: + 420 222 539 333
fax: + 420 222 539 400
email: info@dashofer.cz
www.dashofer.cz

www.pamprofi.cz
www.hrmprofi.cz
www.zakaznik.dashofer.cz

Slovo autora

Vážení a milí čtenáři,

současná odborná čtenářská veřejnost má dnes na trhu velký výběr publikací a časopisů zaměřených na výklady zákonů v oblasti pracovního práva, daní, pojistného na sociální zabezpečení, pojistného na zdravotní pojištění a dalších oblastí. Mnohé z publikovaných titulů jsou doplněny praktickými příklady, jinde praktické ukázky zcela chybí.

Jsme si vědomi toho, že teoretické znalosti jsou nezbytné pro řádný výkon práce mzdových účetních. Praktické zkušenosti jsou však neméně důležité a aplikace zákonných ustanovení na praktických příkladech může mnohým účetním posloužit jako vzor při řešení složitých případů, které se v praxi objeví.

S ohledem na uvedené důvody a též na základě poptávky, Vás, čtenářů, přinášíme publikaci „Příklady a postupy pro mzdové účetní“, v níž jsou zcela záměrně uvedeny pouze praktické příklady, s nimiž se mzdová účetní může setkat, a kde je teoretická část potlačena na minimum. Cílem této publikace bylo uvést nej-různější typy příkladů vztahujících se k samotnému výpočtu mzdy, daní, pojistného, srážek ze mzdy, k vyplňování evidenčních listů důchodového pojištění atd. Pro úplnost zařazujeme i přehled povinností zaměstnavatele při vzniku, trvání a ukončení pracovního poměru a při ukončení kalendářního roku. Jistě oceníte i návod na zaúčtování mzdových případů.

V publikaci najdete také ucelené přehledy procentních sazeb, závazných limitů, odvodů apod., bez kterých se při výpočtu mezd nelze obejít a které Vám mohou práci ulehčit. Také máte k dispozici Zákaznický portál 24 s právními předpisy z Vašeho oboru, aktualitami a dalšími potřebnými informacemi.

Nedílnou součástí publikace je přístup na Zákaznický portál 24, kde najdete tyto sekce:

- **Aktuality** (nejen připravované nebo schválené změny ve mzdovém účetnictví, ale také zajímavosti, co se děje na trhu práce),
- **Právní předpisy** (denně aktualizované zákony, nařízení vlády, vyhlášky a další předpisy z oblasti mzdového účetnictví a pracovního práva),
- **Tiskopisy** (zdravotních pojišťoven, OSSZ, úřadu práce, pro potřebu daně z příjmů ze závislé činnosti apod.),
- **Vzory** (základní pracovněprávní vzory a vnitřní směrnice),
- **Ke stažení,**
- **Praktické informace** (kalkulačky pro nemocenské dávky, důchodový věk, slovníky apod.).

Obsah

Slovo autora	3
Seznam zkratk	4
1 Vznik nové firmy – přijetí prvního zaměstnance	9
1.1 Přehled registračních povinností zaměstnavatele při přijetí prvního zaměstnance	9
2 Vznik pracovního poměru	11
2.1 Povinnosti při vzniku pracovního poměru	11
2.2 Osobní spis zaměstnance	13
3 Měsíční povinnosti mzdových účetních	19
3.1 Činnosti v průběhu trvání pracovněprávního vztahu a na konci měsíce	19
3.1.1 Uplatňování nároku na dávky nemocenského pojištění	21
3.2 Výpočet čisté mzdy zaměstnance	24
3.2.1 Výpočet čisté mzdy v závislosti na výši hrubého příjmu	24
3.2.2 Dosažení maximálního vyměřovacího základu pro pojištění	25
3.2.3 Jednatel s. r. o. a odměna za výkon funkce	26
3.2.4 Neplacení zdravotního pojištění a placení sociálního zabezpečení	26
3.2.5 Placení zdravotního pojištění a neplacení sociálního zabezpečení	27
3.2.6 Zaměstnání občana EU – placení povinného zahraničního pojištění	28
3.2.7 Příjem poskytovaný budoucímu zaměstnanci	30
3.2.8 Zaměstnání malého rozsahu	30
3.2.9 Dohoda o provedení práce	31
3.2.10 Poplatník v důchodovém věku	33
3.2.11 Výpočet poměrné části měsíční mzdy	34
3.3 Zaměstnanecké benefity	35
3.3.1 Započtení 1 % vstupní ceny osobního automobilu	35
3.3.2 Příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření, penzijní pojištění u instituce EU a soukromé životní pojištění	36
3.3.3 Závodní stravování, stravné	37
3.3.4 Poskytování zboží a služeb zaměstnancům za nižší cenu, než je cena obvyklá	38
3.4 Cestovní náhrady	39
3.4.1 Pracovní cesta a nárok na cestovní náhrady	39
3.4.2 Náhrada výdajů za spotřebované pohonné hmoty	42
3.4.3 Náhrada výdajů za ubytování	44
3.4.4 Stravné	45
3.4.5 Kapesné	47
3.4.6 Zálohy a vyúčtování cestovních náhrad	47
3.5 Výpočet hrubé mzdy a příplatkové mzdy	51
3.5.1 Svátek připadající na pracovní den	51
3.5.1.1 Příjem zaměstnance za svátek připadající na jeho pracovní den (zaměstnanec nepracuje)	51
3.5.1.2 Příjem zaměstnance za svátek připadající na jeho pracovní den (zaměstnanec pracuje)	51
3.5.2 Příjem zaměstnance za práci přesčas	53
3.5.3 Příjem zaměstnance za práci přesčas v den svátku	54
3.5.4 Smluvní mzda sjednaná s přihlédnutím k práci přesčas	55
3.5.5 Příplatky za práci v noci, v sobotu a neděli a za práci ve ztíženém pracovním prostředí	56
3.6 Průměrný výdělek	58
3.6.1 Rozhodné období pro výpočet průměrného výdělku	58
3.6.2 Výpočet průměrného výdělku	59
3.6.3 Pravděpodobný výdělek	61
3.6.4 Průměrný hrubý měsíční výdělek	61
3.6.5 Průměrný čistý měsíční výdělek	62
3.6.6 Výpočet průměrného čistého měsíčního výdělku u dohody o provedení práce	63
3.7 Náhrada mzdy	66
3.7.1 Náhrada mzdy při čerpání dovolené	66
3.7.2 Náhrada mzdy při jiných důležitých překážkách v práci	67
3.7.3 Náhrada mzdy při překážkách v práci z důvodu obecného zájmu	68
3.8 Náhrada mzdy při dočasné pracovní neschopnosti	70
3.8.1 Podmínky pro poskytování náhrady mzdy	70

3.8.2	Redukce průměrného hodinového výdělku	71
3.8.3	Určení počátku dočasné pracovní neschopnosti	72
3.8.4	Začátek a konec dočasné pracovní neschopnosti	72
3.8.5	Dočasná pracovní neschopnost ve vztahu ke svátku	73
3.8.6	Výše náhrady mzdy při dočasné pracovní neschopnosti a její stanovení	74
3.8.7	Výše náhrady odměny při DPN u dohod o provedení práce	75
3.8.8	Náhrada odměny u dohody o pracovní činnosti – fiktivní harmonogram směn	75
3.8.9	Poskytování nadstandardní výše náhrady mzdy při dočasné pracovní neschopnosti	76
3.8.10	Poměrný díl náhrady mzdy	76
3.8.11	Povinné snížení náhrady mzdy	77
3.8.12	Kontrola režimu dočasně práce neschopného	77
3.8.13	Splatnost náhrady mzdy při DPN	78
3.8.14	Evidence vyplacené náhrady mzdy při DPN a její úhrady	78
3.9	Dávky nemocenského pojištění	79
3.9.1	Obecné podmínky nároku na dávky a jejich výplatu	79
3.9.2	Nárok na dávky při zaměstnání malého rozsahu	80
3.9.3	Nárok na dávky u dohody o provedení práce	81
3.9.4	Nárok na dávky – souběh funkcí jednatele a společníka	82
3.9.5	Nárok na dávky členů kolektivních orgánů právnických osob	82
3.9.6	Dávky nemocenského pojištění v ochranné lhůtě	82
3.9.7	Kdy není nárok na dávky nemocenského pojištění	84
3.9.8	Denní dávka a poměrná část denní dávky	84
3.9.9	Rozhodné období	85
3.9.10	Denní vyměřovací základ	89
3.9.11	Vyloučené dny	89
3.9.12	Redukční hranice a redukce denního vyměřovacího základu	90
3.9.13	Podpůrčí doba u nemocenského	91
3.9.14	Výše nemocenského a jeho krácení	93
3.9.15	Peněžitá pomoc v mateřství	94
3.9.16	Otcovská	96
3.9.17	Ošetřovné	96
3.9.18	Krizové ošetřovné (listopad 2021 – únor 2022)	97
3.9.19	Dlouhodobé ošetřovné	98
3.10	Srážky ze mzdy	101
3.10.1	Paušální náhrada nákladů zaměstnavateli	101
3.10.2	Srážky ze mzdy bez souhlasu zaměstnance ve prospěch zaměstnavatele	102
3.10.3	Srážky ze mzdy bez souhlasu zaměstnance – výkon soudních a úředních rozhodnutí, exekuce soudních exekutorů	103
3.10.4	Srážky ze mzdy se souhlasem zaměstnance	106
3.10.5	Srážky z příjmů z dohody o provedení práce	108
3.10.6	Změna plátce v průběhu trvání zaměstnání – zaměstnavatel versus OSSZ a opačně	111
3.10.7	Srážky k oddlužení při tzv. osobním bankrotu	112
3.11	Daň z příjmů ze závislé činnosti	114
3.11.1	Poplatník bez učiněného Prohlášení k dani z příjmů	114
3.11.2	Poplatník s učiněným Prohlášením k dani z příjmů	118
3.11.3	Daňové zvýhodnění na vyživované děti	119
3.11.4	Zdanění mzdy a odměny člena orgánu právnické osoby	123
3.11.5	Dvojitý základ daně u nerezidenta	123
3.11.6	Progresivní sazba daně ve výši 23 % u zálohy přesahující 4násobek průměrné mzdy	124
3.12	Zdravotní pojištění	126
3.12.1	Výpočet zdravotního pojištění a odvod pojistného	126
3.12.2	Minimální vyměřovací základ	126
3.12.3	Odpočet od dosaženého příjmu	130
3.12.4	Příjmy zúčtované po skončení pracovního poměru	131
3.12.5	Neplacení zdravotního pojištění u členů okrskových volebních komisí při volbách	131
3.12.6	Posuzování členů orgánů právnické osoby ve vztahu ke zdravotnímu pojištění	132
3.13	Pojistné na sociální zabezpečení	133
3.13.1	Pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance	133
3.13.2	Zaměstnání malého rozsahu	134
3.13.3	Nemocenské pojištění jednatelů s. r. o. a členů kolektivních orgánů právnické osoby	134
3.13.4	Maximální vyměřovací základ	137
3.14	Stanovení a čerpání dovolené	138
3.14.1	Zaokrouhlování dovolené	138

Obsah

3.14.2	Dovolená za kalendářní rok a její poměrná část	138
3.14.3	Dodatková dovolená	139
3.14.4	Výměra dovolené	139
3.14.5	Dovolená zaměstnanců s pracovní dobou nerovnoměrně rozvrženou	140
3.14.6	Odpracovaná doba pro účely dovolené	140
3.14.7	Nepřetržitě trvání pracovního poměru	141
3.14.8	Dovolená zaměstnance v případě dlouhodobé nepřítomnosti	142
3.14.9	Krácení dovolené z důvodu neomluvené absence	143
3.14.10	Čerpání dovolené po mateřské dovolené	143
3.14.11	Čerpání dovolené	144
3.14.12	Nevyčerpaná dovolená	145
3.14.13	Dovolená a svátek	146
3.14.14	Náhrada mzdy za nevyčerpanou dovolenou	146
3.14.15	Přečerpaná dovolená	147
3.14.16	Čerpání dovolené po celý kalendářní měsíc a svátek	148
3.14.17	Dovolená při zkráceném pracovním úvazku a při změně úvazku	149
3.15	Zákonné pojištění odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	151
3.16	Chyby ve mzdové účtárně	153
4	Konec kalendářního roku	159
4.1	Povinnosti mzdové účetní po ukončení kalendářního roku	159
4.2	Výpočet mzdy v celém roce a mzdový list	160
4.2.1	Zaměstnankyně s nezaopatřenými dětmi, provedení ročního zúčtování	160
4.2.2	Zaměstnanec, který je poživitelem invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně	161
4.2.3	Zaměstnankyně, která odejde v průběhu roku na mateřskou dovolenou	161
4.2.4	Daňový nerezident	162
4.3	Roční zúčtování za rok 2021	164
4.3.1	Sleva za umístění dítěte, tzv. školkovné	168
4.4	Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	170
4.5	Evidenční listy důchodového pojištění	172
4.5.1	Předkládání evidenčních listů důchodového pojištění	172
4.5.2	Maximální vyměřovací základ ve vztahu k ELDP	172
4.5.3	Způsob vyplňování ELDP za rok 2014 až 2022	173
4.6	Údaje pro statistické účely a výkaznictví	189
5	Skončení pracovněprávního vztahu	191
5.1	Povinnosti zaměstnavatele při skončení pracovního poměru	191
5.2	Povinnosti zaměstnavatele při neplatném rozvázání pracovního poměru	192
5.3	Odstupné poskytované zaměstnavatelem v případě skončení pracovního poměru	196
5.4	Konkurenční doložka	197
6	Účtování mzdových případů	199
7	Přehledy	205
7.1	Přehled právních předpisů	205
7.2	Daně z příjmů	207
7.3	Pojistné na zdravotní pojištění	212
7.4	Pojistné na sociální zabezpečení	214
7.5	Nemocenské pojištění	216
7.6	Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	221
7.7	Cestovní náhrady	224
7.8	Mzdy a platy	227
7.9	Státní sociální podpora	233
7.10	Důchody	236
7.11	Zaokrouhlování	238